Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

European Green Deal for Cities

Project Number: 2020-1-EL01-KA204-078877

IO1: Metodyka oceny waloryzacji/tworzenia lokalnych polityk Europejskiego Zielonego Ładu

O1. A.1.:
Raport z badań ankietowych

Redakcja: PRISM

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Spis treści

Wprowadzenie 3

Analiza wyników badań ankietowych zrealizowanych w krajach partnerskich 5

Metodyka oceny waloryzacji/tworzenia lokalnych polityk Europejskiego Zielonego Ładu 31

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Wprowadzenie

EGD4CITIES to europejski projekt mający na celu opracowanie materiałów szkoleniowych dla przedstawicieli władz samorządowych na temat praktycznych aspektów wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu na poziomie lokalnym i jednocześnie zapewniających osiągnięcie:

- Celu 13 Zrównoważonego Rozwoju ONZ - Podjęcie pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianom klimatycznym i ich skutkom;
- Celu 11 Zrównoważonego Rozwoju - Uczynić miasta i osiedla integracyjnymi, bezpiecznymi, odpornymi i zrównoważonymi;

oraz pozostałych celów Zrównoważonego Rozwoju.

Projekt ma na celu zaangażowanie lokalnych władz, które są odpowiedzialne za 1) działania środowiskowe ukierunkowane na ograniczanie hałasu, redukcję zanieczyszczeniem powietrza, unieszkodliwianie odpadów, edukacją i ochroną konsumentów oraz 2) działania w zakresie planowania obszarów miejskich, które bezpośrednio wpływają na zdrowie lokalnych społeczności i oddziałują na środowisko. Celem szczegółowym projektu jest przygotowanie pracowników i władz samorządowych oraz liderów organizacji pozarządowych do zaangażowania się w zmiany, rozwijanie umiejętności w zakresie zielonego sektora i wspieranie umiejętności przywódczych, kreatywności, rozwoju społeczno-edukacyjnego i rozwoju zawodowego.

Oczekiwane rezultaty

- Zmiana sposobu myślenia przedstawicieli różnych miast w krajach partnerskich na bardziej kompleksowe podejście, promujące zmiany klimatyczne i kwestie środowiskowe.
- Wypracowanie nowego zintegrowanego podejścia do wywierania rzeczywistego wpływu poprzez budowanie zrównoważonych i synergicznych relacji między władzami lokalnymi, uczelniami i innymi uczestnikami regionalnych systemów innowacji oraz integrowanie oczekiwań prywatnych i publicznych użytkowników końcowych.
- Stymulowanie nowego i zintegrowanego podejścia oraz rozwój działań mających na celu skuteczne reagowanie na współczesne wyzwania.
- Zdobycie nowych umiejętności zawodowych przez przedstawicieli samorządów lokalnych oraz liderów organizacji pozarządowych.

W ramach projektu jako rezultat IO1 opracowano **Metodykę oceny waloryzacji/tworzenia lokalnych polityk Europejskiego Zielonego Ładu**. Metodyka oceny jest skierowana do pracowników i przedstawicieli władz lokalnych samorządów zajmujących się problemami środowiskowymi i klimatycznymi. Celem metodyki jest wskazanie wytycznych do opracowania wspólnego dokumentu strategicznego, który może być wykorzystywany przez władze lokalne w celu zwiększenia ich roli w zakresie wspomagania przeciwdziałania zmianom klimatu. Metodyka jest przeznaczona dla pracowników administracji, którzy udzielają informacji i wsparcia członkom

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

wybranym w wyborach, burmistrzom i kierownikom wyższego szczebla w kwestiach dotyczących środowiska.
Opracowana metodyka wskazuje przydatne źródła danych i informacji, zawiera wytyczne, szablony, dowody oraz przykłady pochodzące od władz lokalnych i innych kluczowych interesariuszy. Wsparcie Komisji Europejskiej dla powstania niniejszej publikacji nie stanowi poparcia dla jej treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Ważnym elementem rezultatu IO1 było opracowanie narzędzia badawczego i przeprowadzenie badań ankietowych w celu określenia reguł, priorytetów, zasad, stosowanych rozwiązań instytucjonalnych, najlepszych praktyk ukierunkowanych na wdrażanie polityki w ramach Europejskiego Zielonego Ładu na poziomie lokalnym. Badaniami w każdym kraju partnerskim objętych zostało 15 decydentów/pracowników administracji samorządowej oraz 5 przedstawicieli organizacji pozarządowych. Opracowany na potrzeby badań ankietowych kwestionariusz wskazywał kryteria identyfikacji dobrych praktyk i polityk w ramach Europejskiego Zielonego Ładu na poziomie lokalnym. Wyniki badań ankietowych były źródłem informacji do opracowania struktury wywiadu z decydentami i pracownikami administracji samorządowej zajmującymi się zielonymi politykami na poziomie lokalnym, które zostały zrealizowane w kolejnym zadaniu. Celem wywiadów było pozyskanie informacji na temat najlepszych praktyk w zakresie wdrażanie polityki w ramach Europejskiego Zielonego Ładu we wszystkich krajach partnerskich.
Wyniki przeprowadzonych badań zostały zaprezentowane w niniejszym raporcie.

W raporcie zaprezentowano wyniki analizy porównawczej badań ankietowych i wywiadów przeprowadzonych we wszystkich krajach partnerskich oraz zaprezentowano wstępną wersję Metodyki oceny.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Analiza wyników badań ankietowych zrealizowanych w krajach partnerskich

1. Ogólne informacje o respondentach

Bułgaria

W Bułgarii 69,7% respondentów stanowili przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, 25,0% przedstawiciele organizacji pozarządowych (NGOs), a 5,3% przedstawiciele reprezentujący innych rodzaj organizacji.

Wśród badanych 58,3% badanych reprezentowało miejscowości zamieszkałe przez mniej niż 25 tys. osób, 41,7% - miejscowości zamieszkałe od 100 tys. do 500 tys. osób.

Respondentami byli głównie eksperci z dziedziny ochrony środowiska, pracujący na swoich stanowiskach od ponad 10 lat (41,7%), od 0-2 lat – 25%, od 3-5 lat i od 6-10 lat – 16,7%. Uwzględniając strukturę wiekową, 75% respondentów była w wieku od 41 do 55 lat.

Cypr

Na Cyprze 70,0% respondentów stanowili przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, 25,0% przedstawiciele organizacji pozarządowych (NGOs), a 5% to dostawcy usług publicznych.

Wśród badanych 80,0% respondentów reprezentowało miejscowości zamieszkałe od 25 tys. do 50 tys. mieszkańców, a 10% respondentów reprezentowało miejscowości zamieszkałe od 50 tys. do 100 tys.

Respondenci to głównie urzędnicy służby cywilnej, zatrudnieni na swoich stanowiskach od ponad 10 lat - 35%, od 6-10 lat – 25%, od 3-5 lat – 25%.

Dokładnie 50% próby stanowili mężczyźni i 50% kobiety. W strukturze respondentów według wieku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 41-55 lat: 45%; kolejno w wieku 30-40 lat: 40%; 18-29 lat: 10% oraz w wieku 56 - 65 lat: 5%.

Grecja

W Grecji 78% respondentów stanowili przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, 18% przedstawiciele organizacji pozarządowych (NGOs), a 4% przedstawiciele reprezentujący inny rodzaj organizacji.

Wśród badanych przedstawiciele miejscowości zamieszkałych przez mniej niż 25 tys. osób oraz od 50 tys. do 100 tys. stanowili po 22%.

Respondenci to głównie urzędnicy służby cywilnej, pracujący na swoich stanowiskach od ponad 10 lat – 26%, od 6-10 lat – 26%, od 3-5 lat – 26% oraz poniżej 2 lat – 22%.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

W strukturze respondentów według wieku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 41-55 lat: 69%; kolejno w wieku 56-65 lat: 13%; 30-40 lat: 9% oraz w wieku 18-29 lat: 9%.

Włochy

We Włoszech 50,0% respondentów stanowili przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, 45,0% przedstawiciele organizacji pozarządowych (NGOs), a 5,0% przedstawiciele reprezentujący innych rodzaj organizacji.

Wśród badanych 35% respondentów reprezentowało miejscowości zamieszkałe od 500 tys. do 1 000 tys. osób, 30,0% reprezentowało miejscowości zamieszkałe przez mniej niż 25 tys. mieszkańców, a 10,0% pozostałe pod względem liczby mieszkańców miejscowości.

Respondenci to w połowie urzędnicy służby cywilnej i przedstawiciele organizacji pozarządowych. Połowa respondentów pracuje na swoim stanowisku od ponad 10 lat, a 25% – poniżej 2 lat.

W 75% respondenci z Włoch to mężczyźni, a 25% to kobiety. W strukturze respondentów według wieku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 41-55 lat: 50%; kolejno w wieku 30-40 lat: 30% oraz w wieku 56-66 lat: 20%.

Polska

W Polsce 80 % respondentów stanowili przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, a 20 % przedstawiciele organizacji pozarządowych (NGOs).

Wśród badanych 44,0% respondentów reprezentowało miejscowości zamieszkałe przez mniej niż 25 tys. osób, po 16% - miejscowości zamieszkałe od 25 tys. do 50 tys. i powyżej 1 000 tys. mieszkańców.

Respondenci byli zróżnicowani ze względu na zajmowane stanowisko, pracując na stanowiskach więcej niż 10 lat: 44,1%. Osoby pracujące na swoim stanowisku mniej niż 2 lata i między 3 a 5 lat stanowiły odpowiednio: 22,9% i 20,3%.

Wśród badanych 60% respondentów stanowiły kobiety, a 40% mężczyźni. W strukturze respondentów według wieku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 41-55 lat (44%); kolejno w wieku 56-60 lat: 28%; w wieku 30-40 lat: 20% oraz w wieku 18-29 lat oraz mniej niż 2 lata, po 4% w każdej grupie.

Irlandia

W Irlandii 90,0% respondentów stanowili przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, 10,9% przedstawiciele organizacji pozarządowych (NGOs).

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Wśród badanych 55,0% respondentów reprezentowało miejscowości zamieszkałe miejscowości od 100 tys. do 500 tys., a 40,0% miejscowości zamieszkałe od 500 tys. do 1 000 tys. mieszkańców.

Większość respondentów to urzędnicy do spraw mieszkalnictwa, kierownicy ds. rozwoju społeczności lokalnych oraz pracownicy administracyjni. Wśród badanych 55,0% to osoby pracujące na zajmowanych stanowisku od 5 do 10 lat, a 35,0% to osoby pracujące więcej niż 10 lat.

Osoby w wieku 18-29 lat stanowiły 10% respondentów. Pozostałe grupy wiekowe 30-40 lat, 41-55 lat oraz 56-60 lat były równoliczne stanowiąc po 30% ogółu respondentów.

Dane charakteryzujące cechy demograficzne i zawodowe respondentów w poszczególnych krajach zostały zaprezentowane na rysunkach 1-4.

Rysunek 1: Rodzaje instytucji/organizacji reprezentowane przez ankietowanych

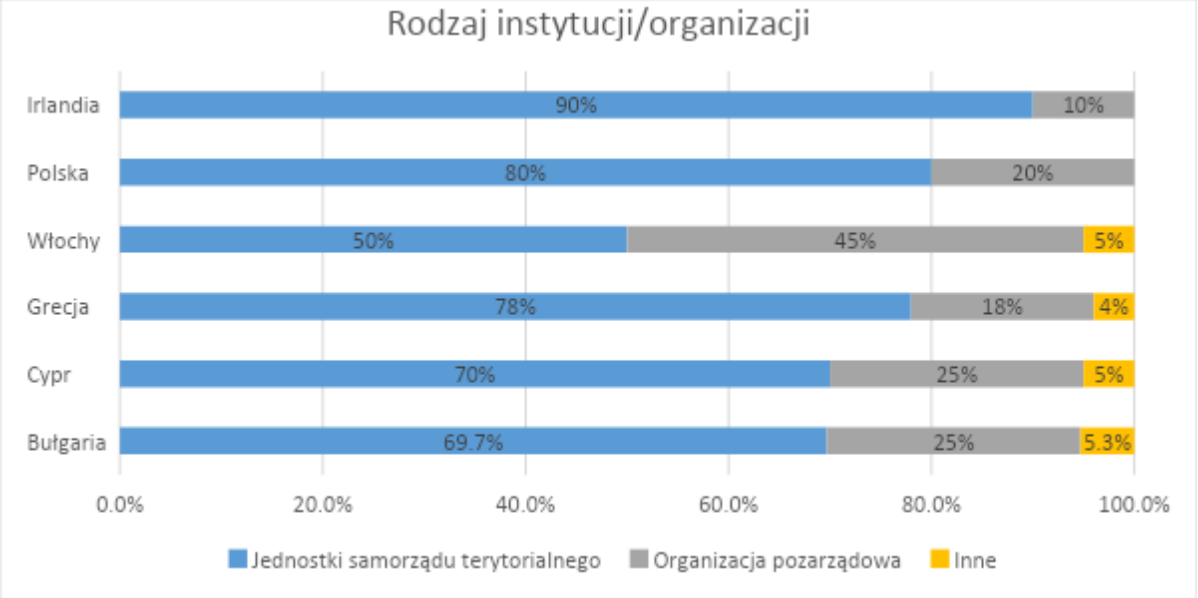

We wszystkich badanych krajach, główną grupę respondentów stanowili pracownicy lokalnych jednostek administracji samorządowej.

Rysunek 2: Wielkość terytorium oddziaływania instytucji/organizacji reprezentowanej przez ankietowanych

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

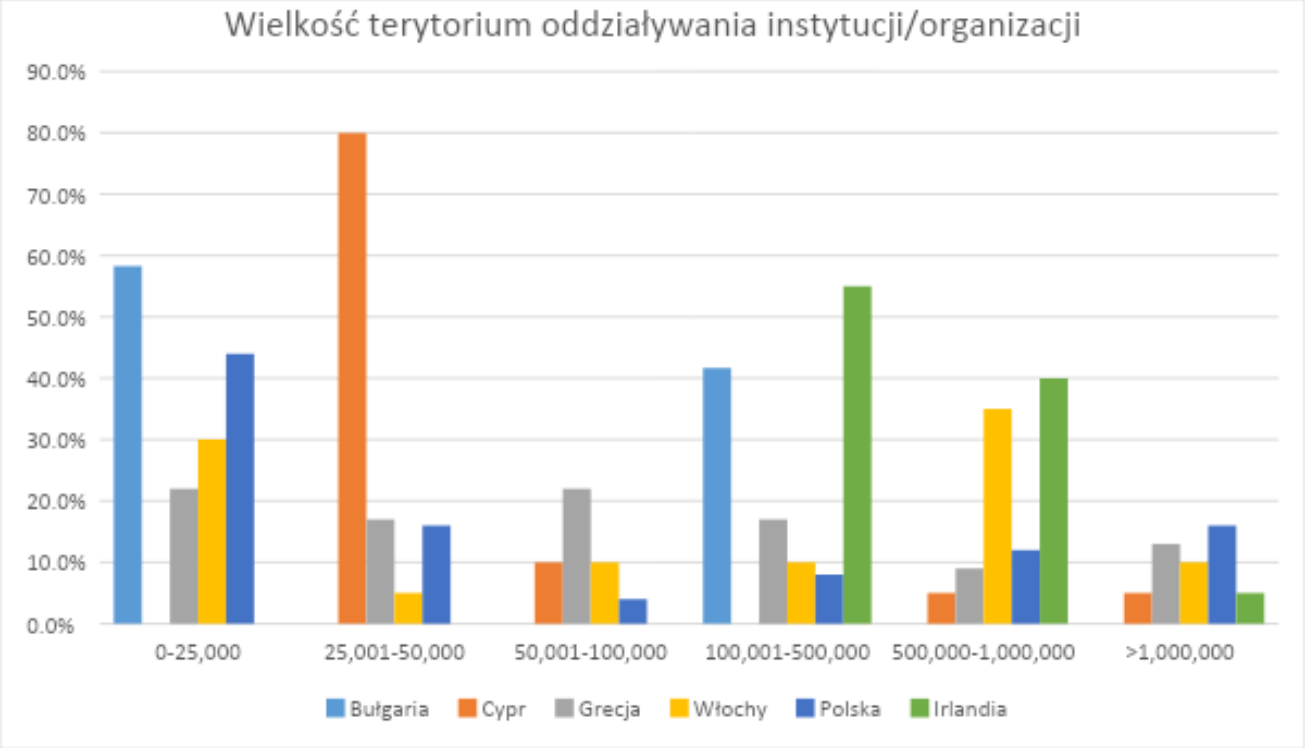

We Włoszech, Polsce i Grecji respondenci reprezentowali wszystkie typy miejscowości ze względu na wielkość (pod względem liczby mieszkańców). W Bułgarii respondenci w większości reprezentowali małe miejscowości do 25 tys. mieszkańców, a w Irlandii duże miejscowości powyżej 100 tys. mieszkańców.

Rysunek 3: Liczba lat pracy respondentów w instytucji/organizacji

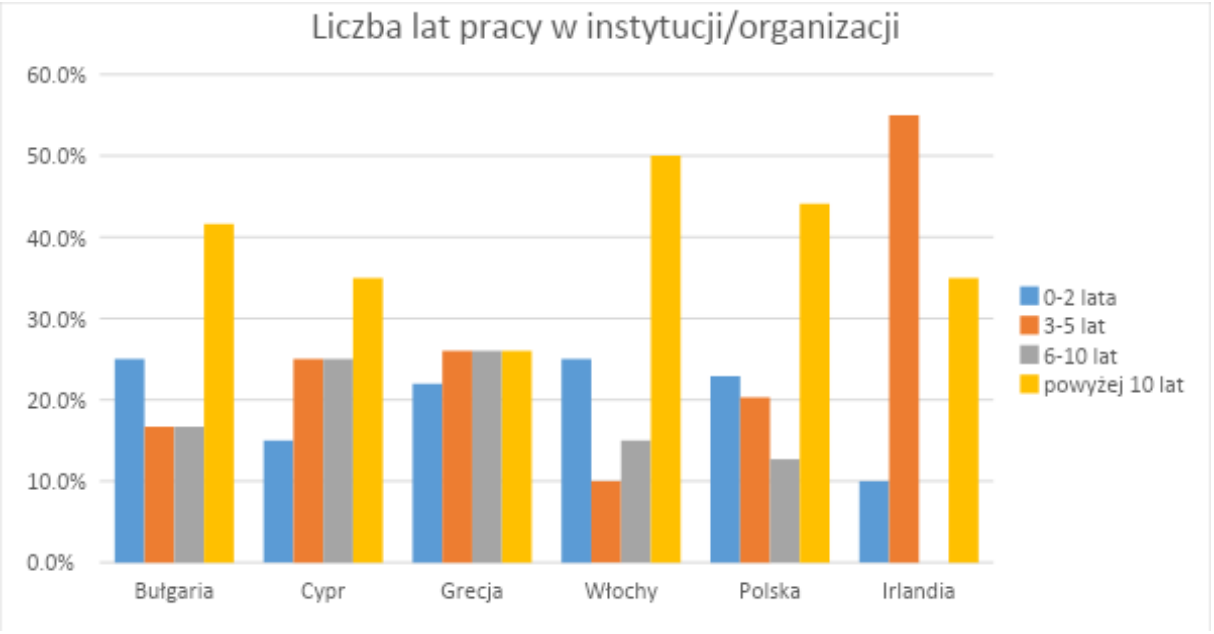

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Pod względem stażu pracy, respondenci byli zróżnicowani i reprezentowali wszystkie przedziały stażu pracy. W Bułgarii, Włoszech i Polsce najliczniejszą grupę stanowiły osoby z doświadczeniem zawodowym na zajmowanym stanowisk powyżej 10 lat. W każdym z badanych krajów wśród respondentów znalazły się również osoby z najmniejszym stażem pracy – poniżej 2 lat.

Rysunek 4: Wiek respondentów

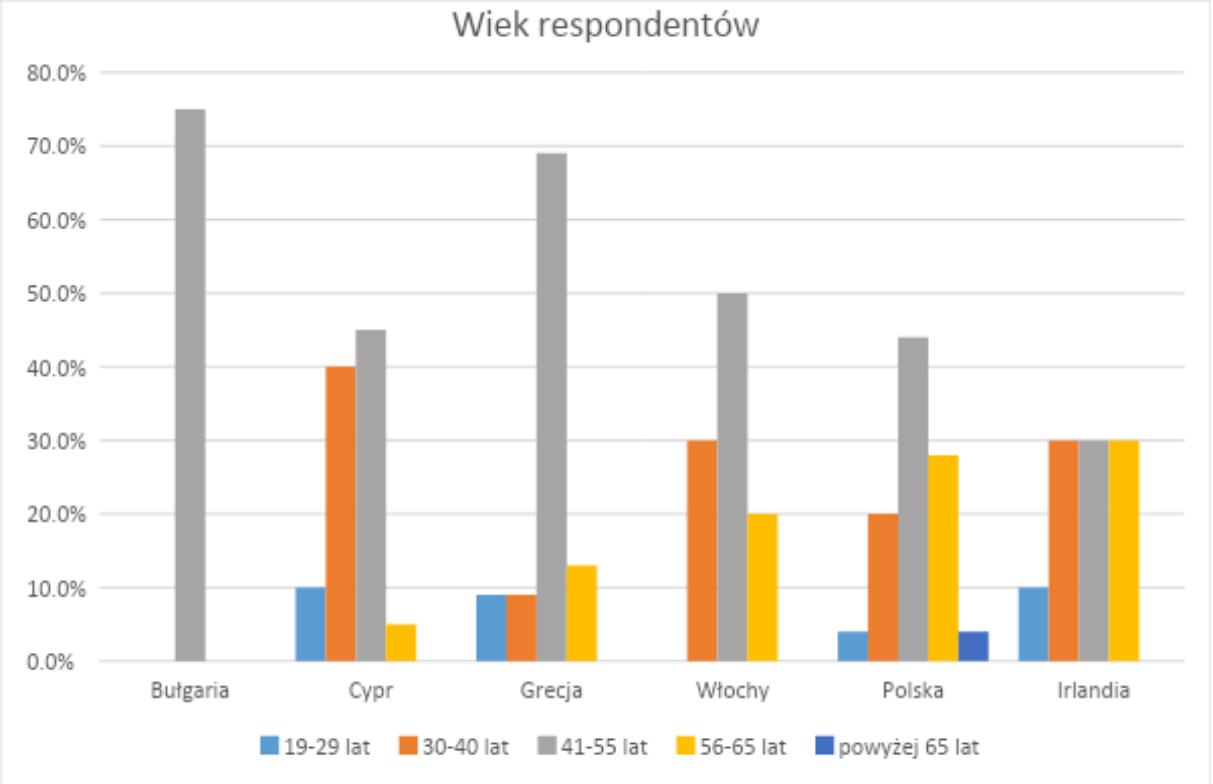

Respondenci najczęściej reprezentowali grupę wiekową 41-55 lat. W Bułgarii i Włoszech w grupie badanych, brak było osób młodych w wieku od 19 do 29 lat.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

2. Stopień znajomości przez badanych założeń Europejskiego Zielonego Ładu (EZŁ)

Bułgaria

Ponad 41% respondentów deklaruje umiarkowany poziom wiedzy na temat celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ lub celów środowiskowych i klimatycznych, a 30% - wysoki poziom wiedzy.

Wśród badanych osób 91,7 % słyszało o EZŁ (Europejskim Zielonym Ładzie) lub Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. 50% stwierdziło, że wie, czym jest Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a 50% odpowiedziało, że nie wie.

W przypadku wszystkich priorytetów EZŁ respondenci stwierdzili, że reprezentowana przez nich administracja lokalna planuje opracowanie i realizację polityki zrównoważonego rozwoju lub że podjęli działania w tym kierunku. **Żaden z respondentów nie potwierdził posiadania opracowanego dokumentu polityki lub planowanie jego ukończenia w ciągu roku lub dwóch lat.**

Cypr

Wśród badanych 45% deklaruje wysoki poziom wiedzy na temat celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ lub celów środowiskowych i klimatycznych, 30% - średni poziom wiedzy. Tylko 15% deklaruje bardzo wysoki poziom wiedzy.

Spośród respondentów **90,0% słyszało o EZŁ (Europejskim Zielonym Ładzie)** lub Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. 45% stwierdziło, że wie, czym jest Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a 55% odpowiedziało, że nie wie.

W przypadku wszystkich priorytetów EZŁ respondenci stwierdzili, że reprezentowana przez nich administracja lokalna planuje opracowanie i realizację polityki zrównoważonego rozwoju lub że podjęli działania w tym kierunku. **Żaden z respondentów nie potwierdził posiadania opracowanego dokumentu polityki lub planowanie jego ukończenia w ciągu roku lub dwóch lat.**

Co do priorytetów z EZŁ stosowanych przez samorządy lokalne, na Cyprze istnieje chęć wdrożenia i wprowadzenia priorytetów EZŁ do polityki lokalnej. Część respondentów uznała, że priorytety EZŁ są w trakcie realizacji. Większość respondentów wykazała pozytywne nastawienie do działań ukierunkowanych na to by Cypru stał się państwem bardziej zrównoważonym i efektywnym.

W opinii 80% respondentów, instytucje które reprezentują - samorządy lokalne i organizacji pozarządowe – w podejściu do zrównoważonego

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

rozwoju **kierują się zaleceniami oraz przepisami prawa krajowego**, 25% respondentów uważa, że jednostki te kierują się również zaleceniem i przepisami prawa międzynarodowego, 15% wskazało na stosowanie podejścia proaktywnego lub kierowania się regulacjami UE i wewnętrznym prawem regionalnym.

Na pytanie o proces transformacji reprezentowanej przez respondentów jednostki, w kierunku bardziej zrównoważonej społeczności, w przypadku 50% respondentów uzyskano wskazanie, że **aktualnie ich jednostki są w trakcie opracowywania takiego planu/strategii,** 25% wskazało, że **opracują taki plan/strategię w przyszłości**, a 15% potwierdziło, że **posiadają już taki plan/strategię** zapewniające transformację w kierunku zrównoważonej społeczności.

Rysunek 5: Transformacja w kierunku bardziej zrównoważonej społeczności lokalnej administracji na Cyprze

Grecja

Ponad połowa (57%) respondentów deklaruje wysoki poziom wiedzy na temat celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ lub celów środowiskowych i klimatycznych, a kolejne 22% - umiarkowany poziom wiedzy. Tylko 17% badanych osób zadeklarowało, że posiada bardzo wysoki poziom wiedzy.

Spośród respondentów **87% słyszało o EZŁ (Europejskim Zielonym Ładzie)** lub Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. 74% stwierdziło, że wie, czym jest Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a 26% odpowiedziało, że nie wie.

W przypadku wszystkich priorytetów EZŁ respondenci stwierdzili, że reprezentowana przez nich administracja lokalna planuje opracowanie i realizację polityki zrównoważonego rozwoju lub że podjęli działania w tym kierunku. **Niewielu respondentów potwierdziło posiadanie**

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

opracowanego dokumentu polityki lub planowanie jego ukończenia w ciągu roku lub dwóch lat.

Włochy

Wśród badanych osób **40% zadeklarowało znajomość celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ na średnim poziomie,** 30% na wysokim, a tylko 10% - na niskim. **70% respondentów słyszało o Europejskim Zielonym Ładzie** lub o Agendzie na rzecz Zrównoważonego Rozwoju do 2030 roku. **35% respondentów stwierdziło, że zna Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**, zaś **65%, że nie zna** tego instrumentu.

Ogólnie można stwierdzić, że **tempo wprowadzania priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu do polityk lokalnych we włoskich samorządach jest powolne**. Wyniki badań wskazują, że większość z nich dopiero rozważa opracowanie planu/strategii zrównoważonego rozwoju lub jest w trakcie procesu tworzenia takiego dokumentu.

Polska

Wśród badanych osób **36% deklaruje wysoki poziom znajomości polityk Europejskiego Zielonego Ładu,** 20% - średni, a 24% - umiarkowany. **84% respondentów słyszało o Europejskim Zielonym Ładzie** lub o Agendzie na rzecz Zrównoważonego Rozwoju do 2030 roku. **72% respondentów** stwierdziło, że **zna Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.**

Ogólnie można stwierdzić, że **tempo wprowadzania priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu do polityk lokalnych w polskich samorządach jest powolne**. Wyniki badań wskazują, że większość z nich dopiero rozważa opracowanie planu/strategii zrównoważonego rozwoju lub jest w trakcie procesu tworzenia takiego dokumentu.

Irlandia

Spośród badanych osób 40% zadeklarowało umiarkowany stopień znajomości polityk EZŁ, 30% wysoki poziom, a 20% bardzo wysoki. **90% respondentów słyszało o Europejskim Zielonym Ładzie** lub o Agendzie na rzecz Zrównoważonego Rozwoju do 2030 roku. Jedna trzecia badanych (**30%) zna Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**.

Podsumowując, **w Irlandii władze lokalne są w trakcie wprowadzania priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu do swoich polityk**. Wielu respondentów potwierdziło, że aktualnie trwają takie prace. Warto zauważyć, że np. w przypadku ochrony bioróżnorodności władze lokalne mają obowiązek posiadania takiego planu, dlatego w przypadku tego priorytetu uzyskano wysoki poziom odpowiedzi twierdzących.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Na podstawie wyników ankiety, można stwierdzić, że znaczna część pracowników urzędów lokalnych wciąż jest jeszcze na etapie rozważań na temat ich polityk, strategii i praktyk. Dodatkowo, biorąc pod uwagę poziom wiedzy na temat priorytetów EZŁ, **projekt EGD4Cities może mieć znaczący pozytywny walor edukacyjny**.

Rysunek 6: Porównanie danych na temat wiedzy respondentów o EZŁ

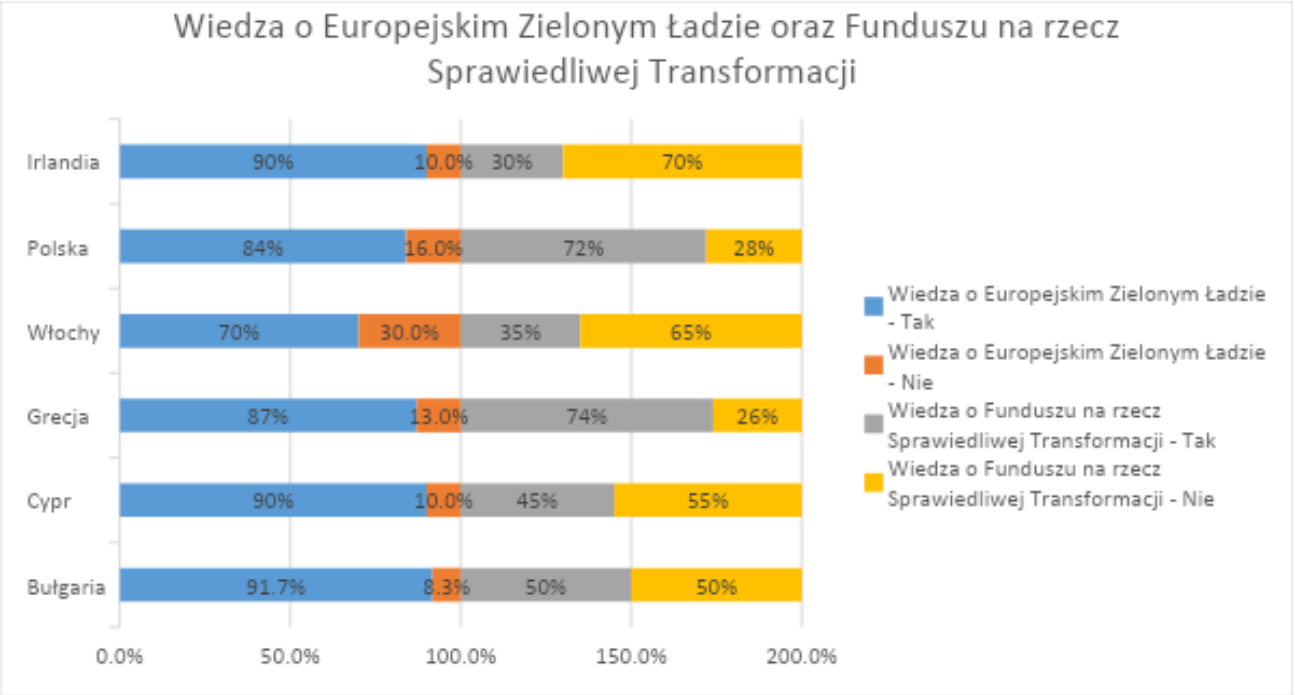

EZŁ jest dobrze znany we wszystkich krajach, natomiast mniejsza jest wiedza na temat Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, szczególnie w Irlandii oraz we Włoszech.

Wpływ pandemii na zieloną politykę

<u>Bułgaria</u>

Spośród respondentów, 41,7% stwierdziło, że pandemia COVID-19 miała wpływ na lokalną politykę/działania w zakresie wdrażania planów zrównoważonego rozwoju, a 33,3%, że nie miała ona wpływu.

Na pytanie: "Czy w Pana/Pani opinii, pandemia COVID-19 będzie szansą na łagodzenie zmian klimatu oraz adaptację do nich?", **33,3% badanych osób odpowiedziało: "Możliwe, że wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych**", kolejne 33,3% odpowiedziało: "Jest za wcześnie, żeby to stwierdzić, 16,6%: "Nie, ta pandemia jest oddzielnym zagadnieniem i nie może być powiązana z adaptacją do zmian klimatu" i 16,6%: „Tak, wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych".

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Cypr

Większość respondentów (65%) stwierdziło, że pandemia COVID-19 miała wpływ na lokalną politykę/działania w zakresie wdrażania planów zrównoważonego rozwoju, a 15% zadeklarowało że nie miała ona takiego wpływu. 5% badanych osób odpowiedziało, że był to wpływ finansowy na lokalną politykę/działania w zakresie wdrażania planów zrównoważonego rozwoju. 5% stwierdziło, że ich priorytety się zmieniły, tyle samo, że środki sanitarne utrudniły podejmowanie działań środowiskowych. 5% odpowiedziało, że z powodu pandemii wystąpiły ograniczenia w organizacji działań.

Na pytanie: "Czy w Pana/Pani opinii, pandemia COVID-19 będzie szansą na łagodzenie zmian klimatu oraz adaptację do nich?", **50% badanych osób odpowiedziało: "Tak, wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych",** a 35% odpowiedziało: "Możliwe, że wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych", 10%: "Jest za wcześnie, żeby to stwierdzić, 5%: "Nie, ta pandemia jest oddzielnym zagadnieniem i nie może być powiązana z adaptacją do zmian klimatu".

Grecja

Prawie połowa respondentów (48%) stwierdziło, że pandemia COVID-19 miała wpływ na lokalną politykę/działania w zakresie wdrażania planów zrównoważonego rozwoju. Tyle samo (48%) zadeklarowało, że pandemia COVID-19 nie miała takiego wpływu.

Na pytanie: "Czy w Pana/Pani opinii, pandemia COVID-19 będzie szansą na łagodzenie zmian klimatu oraz adaptację do nich?", **57% badanych osób odpowiedziało: "Możliwe, że wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych",** a 21% odpowiedziało: "Tak, wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych", 16%: "Nie, ta pandemia jest oddzielnym zagadnieniem i nie może być powiązana z adaptacją do zmian klimatu".

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Włochy

Zdecydowana większość (75%) stwierdziła, że pandemia COVID-19 nie miała wpływu na lokalną politykę/działania w zakresie wdrażania planów zrównoważonego rozwoju. Co czwarty badany (25%) odpowiedział, że pandemia zwolniła tempo realizacji planów i działań. **35% badanych osób stwierdziło: "Tak, wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych";** 30%: "Możliwe, że wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych", kolejne 30% odpowiedziało: "Jest za wcześnie, żeby to stwierdzić"; 5%: "Nie, ta pandemia jest oddzielnym zagadnieniem i nie może być powiązana z adaptacją do zmian klimatu".

Polska

Ponad połowa (52%) pracowników administracji lokalnej uważa, że pandemia COVID-19 miała wpływ na lokalną politykę/działania w zakresie wdrażania planów zrównoważonego rozwoju. Wskazano następujące czynniki:

- "brak zachęt dla gmin";
- „spowolnienie, wyhamowanie, rezygnacja w realizacji wielu zadań",
- "wyhamowanie procesu inwestycyjnego",
- „wpływ na terminy realizacji działań naprawczych",
- „brak możliwości bezpośredniego kontaktu ze społeczeństwem, brak możliwości realizacji działań w skali masowej",
- „liczne problemy i utrudnienia w zakresie realizacji projektów dotyczących ochrony powietrza i klimatu",
- „z uwagi na zmniejszenie środków budżetowych, zmniejszenie nakładów na inwestycje gminne",
- "ograniczenia finansowe",
- "brak kontaktów międzyludzkich",
- "brak możliwości promocji OZE podczas tradycyjnie organizowanych spotkań".

Spośród badanych, 40% wyraziło opinię, że możliwe jest, że wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych, natomiast 36% stwierdziło, że: "Jest za wcześnie, żeby to stwierdzić".

Irlandia

Tylko 10% respondentów stwierdziło, że pandemia COVID-19 nie miała wpływu na lokalną politykę/działania w zakresie wdrażania planów zrównoważonego rozwoju. **Połowa (50%) odpowiedziała, że miała ona**

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

wpływ na ich plany/ działania poprzez relokację środków na zwalczanie pandemii. 40% respondentów nie było pewnych odnośnie wpływu COVID-19 na plany ich organizacji. Ponad połowa (**55%) odpowiedziało: "Tak, wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych";** a 45%: "Możliwe, że wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 będą zastosowane w przyszłych kryzysach klimatycznych".

Porównanie danych uzyskanych ze wszystkich krajów przedstawiono na rysunku 7.

Rysunek 7: Wpływ pandemii na politykę zrównoważonego rozwoju

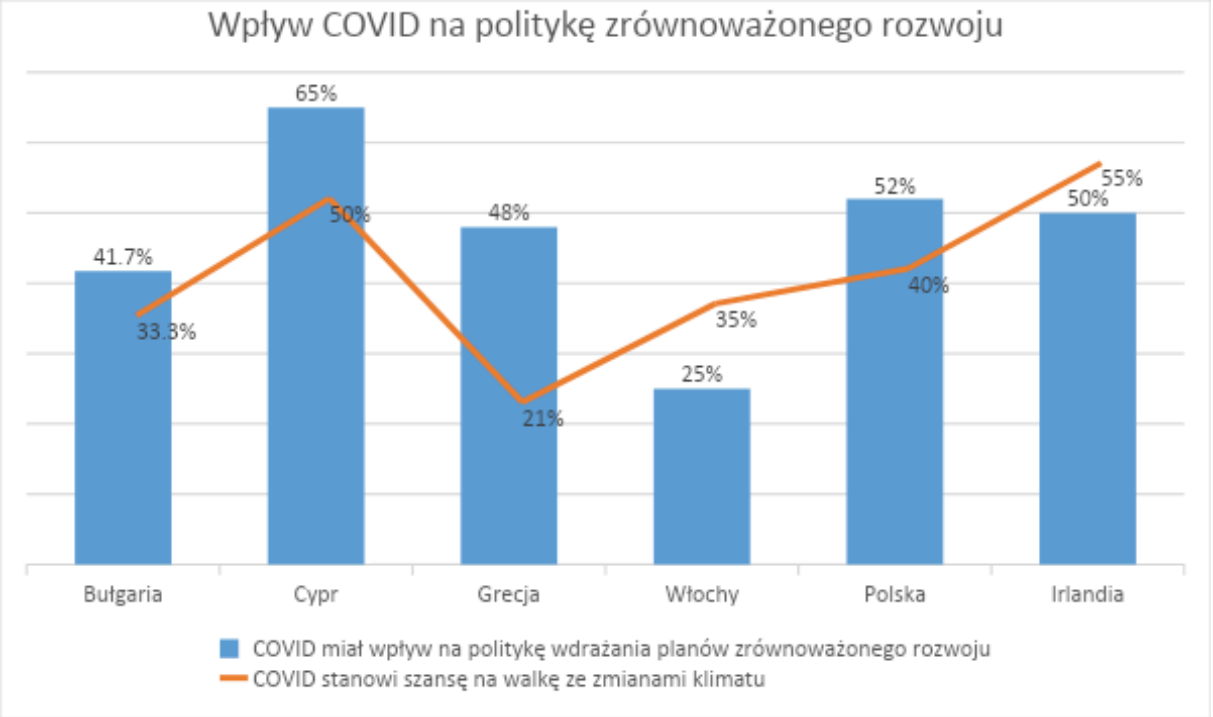

Największy wpływ pandemii COVID na lokalne zielone polityki został zarejestrowany na Cyprze, w Polsce i Irlandii. Postrzeganie pandemii jako szansy na zwalczanie zmian klimatu ma nieregularny przebieg we wszystkich krajach partnerskich, podobieństwa występują jedynie na Cyprze i w Irlandii.

3. Działania podejmowane na poziomie lokalnym

Bułgaria

Połowa respondentów (50%) kieruje się zaleceniami oraz przepisami prawa (regulacje UE i wewnętrzne prawo regionalne), 41,7% - zaleceniami oraz przepisami prawa krajowego, zaś 33,3% stosuje podejście proaktywne.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co czwarty badany (25%) powiedział, że jego lokalna administracja posiada plan/strategię zrównoważonego rozwoju; również 25%, że nie ma opracowanego planu, głównie z powodu braku środków finansowych; 16,7% - nie wie; 8,3% jest w trakcie przygotowywania takiego planu/strategii; 8,3% przygotuje plan/strategię w przyszłości; 8,3% nie ma ukończonego dokumentu, głównie z powodu braku potencjału administracyjnego.

Ogólnie, niewiele samorządów lokalnych/organizacji pozarządowych podjęło pełne działania w odniesieniu do EZŁ. Wydaje się, że większość z nich nie próbuje przyjąć priorytetów EZŁ. Konieczne jest zapewnienie dalszego wsparcia w celu pobudzenia lokalnych polityk w kierunku zrównoważonego rozwoju.

Respondenci wymienili następujące najlepsze praktyki:

- Transgraniczne Centrum Niebieskiego Wzrostu i Innowacji, zainicjowane w ramach projektu Rumore,
- Budowa instalacji do przetwarzania odpadów biodegradowalnych wraz z odzyskiem energii,
- Remonty budynków wielorodzinnych i jednorodzinnych,
- Ochrona ekosystemów i bioróżnorodności,
- Wprowadzenie środków efektywności energetycznej w budynkach administracyjnych i mieszkalnych,
- Budowa parków fotowoltaicznych,
- Zrównoważona i inteligentna mobilność,
- Budynki energooszczędne i zasobooszczędne.

Organy publiczne i organizacje pozarządowe częściej komunikują się z obywatelami, aktywnie działają na rzecz poprawy świadomości i zbierają opinie zwrotne na temat polityki zrównoważonego rozwoju i działań dotyczących Zielonego Ładu. **Ich działania podejmowane wobec interesariuszy/przedsiębiorstw, zdaniem respondentów, są mniej intensywne i jednocześnie mniej efektywne.**

Cypr

Ogólnie, **niewiele samorządów lokalnych/organizacji pozarządowych podjęło pełne działania w odniesieniu do EZŁ. Wydaje się jednak, że większość z nich próbuje przyjąć priorytety EZŁ, ponieważ odpowiedzi respondentów mieszczą się na akceptowalnym poziomie**. Konieczne jest zapewnienie wsparcia w celu dalszego rozwoju lokalnych zielonych polityk.

Lista najlepszych praktyk w kraju:

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

- Zrównoważona mobilność – chodnik przybrzeżny (rozwój gospodarczy, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój obszaru w obrębie chodnika przybrzeżnego),
- Systemy fotowoltaiczne zainstalowane w budynkach komunalnych w celu oszczędzania energii/modernizacja energetyczna budynków komunalnych,
- Zbieranie osadów ściekowych w celu zapewnienia biogazu,
- Program Rowerowy Regionu Nikozja „Rower w akcji",
- Oświetlenie ścieżek rowerowych oraz chodników w gminie Engomi, (Nikozja) z wykorzystaniem technologii LED i fotowoltaiki,
- Zasoby energii odnawialnej na małą skalę,
- „Ogrody Przyszłości" jako element tworzonej sieci ogrodów miejskich,
- Udział w Porozumieniu Burmistrzów w celu ograniczenia skutków zmian klimatu,
- Basen olimpijski w Gminie Geroskipou (Pafos) z wykorzystaniem źródeł odnawialnych (słonecznych i geotermalnych),
- Dwa nowe tereny zielone w dzielnicy Koloni w gminie Geroskipou (Pafos) (sadzenie drzew),
- Wsparcie polityki środowiskowej w zakresie recyklingu na wyspach,
- Inicjatywa „Stop the plastic flow" wspierana przez Beyond Plastic Med w celu powstrzymania zanieczyszczenia Morza Śródziemnego odpadami z tworzyw sztucznych,
- Program „Holistyczna Gospodarka Odpadami",
- „Zapewnienie parkowania rowerów/Regulacje dotyczące promocji rowerów",
- Green Spot (obszar) dla mieszkańców gminy Latsia (Nikozja),
- Modernizacja energetyczna budynku Gminy Geri w ramach realizacji projektu „SYNERGEIN",
- „Zielone sąsiedztwo" w gminie Limassol.

Ogólnie respondenci stwierdzili, że wyżej wymienione **najlepsze praktyki mają duży/bardzo dobry wpływ na dobre wyniki/osiąganie celu i są możliwe do wdrożenia przez inne organizacje.** Ponadto istnieje duża lub bardzo duża szansa, że zostaną one powtórzone jako dobra praktyka, ponieważ **poziom ich nowości i innowacyjności jest bardzo wysoki**.

Organy publiczne i organizacje pozarządowe komunikują się z interesariuszami/przedsiębiorcami i obywatelami oraz aktywnie podnoszą ich świadomość na temat zrównoważonych polityk i działań związanych z Zielonym Ładem. Zbierają również opinie zwrotne na temat tych polityk i działań związanych z Zielonym Ładem.

<u>Grecja</u>

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

W Grecji zdecydowana większość: 88% lokalnej administracji kieruje się zaleceniami oraz przepisami prawa krajowego, zaś 32% stosuje podejście proaktywne.
45% jest w trakcie opracowywania planu/strategii, 32% posiada plan/strategię zrównoważonego rozwoju, 9% przygotuje plan w przyszłości. Tylko 9% nie ma opracowanego planu, głównie z powodu braku środków finansowych.
Ogólnie, **niewiele samorządów lokalnych/organizacji pozarządowych podjęło pełne działania w odniesieniu do EZŁ. Wydaje się jednak, że większość z nich próbuje przyjąć priorytety EZŁ, ponieważ odpowiedzi respondentów mieszczą się na akceptowalnym poziomie**. W Grecji również jest jeszcze dużo pracy, aby wdrożyć rzeczywiste działania w kierunku zrównoważonego rozwoju.

Wśród najlepszych praktyk w Grecji wyróżniono następujące:

- Budowa bioklimatycznego przedszkola,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta,
- Promowanie projektów dotyczących modernizacji energetycznej jednostek szkolnych i budynków użyteczności publicznej,
- Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej,
- Wyłączenie elektrowni na węgiel brunatny w Arkadii i zamknięcie kopalni węgla brunatnego do 2023 r.,
- Utworzenie laboratorium gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Projekt "Inteligentna wyspa Kythnos",
- "Wielka Promenada" w Atenach,
- Plan działań na rzecz klimatu,
- Stworzenie jednostki kompostującej,
- Recykling poprzez sortowanie u źródła 14 strumieni odpadów,
- Wymiana ram okiennych w budynkach,
- Elektromobilność, korzystanie z pojazdów elektrycznych,
- Działalność parku wiatrowego,
- Projekt "Inteligentna i Zielona Wyspa Astypalaia",
- Właściwa gospodarka odpadami,
- "YES ΚΛΙΜΑ" Program edukacji szkolnej dotyczącej energii,
- Wymiana oświetlenia ulic publicznych na oświetlenie LED,
- Oczyszczanie plaż i podnoszenie świadomości na temat wartości bioróżnorodności,
- Rozwój zrównoważonych usług i produktów turystycznych (wyspy członkowskie),
- "ZIELONE POKOJE" w trzynastu jednostkach szkolnych,
- Zakup pojazdów elektrycznych,
- Sieć miejska kompostowni "RE-THINK ΒΡΙΛΗΣΣΙΑ",
- Wymiana systemów wodnych z przepompowniami i telemetrią w celu zmniejszenia zużycia energii i marnotrawstwa wody,

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

- Planowanie Systemu Zarządzania Środowiskiem zgodnie z nową normą ISO 14001:2015,
- Prowadzenie badań oraz planowanie zielonych dachów i poprawy środowiska miejskiego,
- Plan działania na rzecz zrównoważonej energii w gminie Kavala,
- Modernizacja energetyczna i oszczędzanie energii w budynkach publicznych (wyspy członkowskie),
- Nagrody CDP Europe: Redukcja emisji gazów cieplarnianych,
- Powiększanie i wspieranie rozwoju terenów zielonych.

W Grecji, **organy publiczne i organizacje pozarządowe częściej komunikują się z obywatelami, aktywnie działają na rzecz poprawy świadomości i zbierają opinie zwrotne na temat polityki zrównoważonego rozwoju i działań dotyczących Zielonego Ładu. Ich działania podejmowane wobec interesariuszy/przedsiębiorstw powinny być poprawione w tym zakresie.**

<u>Włochy</u>

Instytucjonalne podejście administracji/organizacji pozarządowych do zrównoważonego rozwoju w odpowiedziach respondentów przedstawia się następująco:

- **36,8% respondentów stosuje podejście proaktywne,**
- **36,8% nie ma określonej i zidentyfikowanej polityki zrównoważonego rozwoju,**
- 26,3% kieruje się zaleceniami oraz przepisami prawa krajowego,
- 15,8% kieruje się zaleceniami oraz przepisami prawa (regulacje UE i wewnętrzne prawo regionalne),
- 5,3% kieruje się zaleceniami oraz przepisami prawa międzynarodowego.

Na pytanie: „Jeśli instytucja/organizacja, którą Pan/Pani reprezentuje rozpoczęła transformację w kierunku bardziej zrównoważonej społeczności, to na jakim etapie jest Państwa plan/strategia?" uzyskano następujące odpowiedzi:

- **20% nie wie, na jakim etapie jest lokalny plan/strategia,**
- 15% już posiada taki plan/strategię,
- 15% jest w trakcie przygotowywania takiego planu/strategii,
- 15% przygotuje plan/strategię w przyszłości,
- 10% nie jest gotowych głównie ze względu na brak środków finansowych
- 10% nie jest gotowych, głównie ze względu na brak potencjału administracyjnego.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Władze **lokalne podjęły działania w sposób miękki odnośnie celów EZŁ. Niewiele działań przekracza poziom „akceptowalny**", oceniony na co najmniej „4",. Są to: „Zwiększanie ambicji klimatycznych", Strategia „Od pola do stołu" i „Umożliwienie obywatelom przejście na klimatycznie neutralną, zrównoważoną Europę".

Wśród przykładów najlepszych praktyk wdrożonych przez administrację lokalną/organizacje pozarządowe w 10 obszarach wymienionych w poprzednim pytaniu, respondenci wymienili wiele projektów, takich jak:

- Udostępnianie samochodów, rowerów i skuterów w Palermo (4),
- Zielona Edukacja w szkołach podstawowych, średnich i wyższych (3),
- MUV - projekt zrównoważona mobilność (2),
- Przemysł (rolnictwo) na rzecz czystej I cyrkularnej gospodarki (2),
- Centrum Recyklingu – Caltagirone,
- Ekostacja przy Piazza Armerina ,
- Ri HUB-Ri Lab-Laboratoria do regeneracji przestarzałych komputerów i sprzętu AGD,
- „Ogród wróżek", wspólny ogród w Palermo,
- Ekologiczna Niedziela,
- Festiwal alternatywnych rodzimych energii,
- Projekt "Step by step" ,
- Zwięszenie powierzchni terenów zielonych i długości ścieżek rowerowych,
- Przyjęcie rozporządzenia przeciwko pestycydom,
- Ciągłe szkolenie współpracowników i partnerów,
- Wydarzenia z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zamknięcie zabytkowego centrum dla ruchu kołowego,
- Publiczne spotkania z technikami, agronomami i lekarzami na temat zdrowia i środowiska,
- Platforma do tworzenia społeczności,
- Zachowanie i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności,
- Rynek rolników.

Respondenci deklarowali, że **te dobre praktyki mogą być wdrażane przez inne organizacje/samorządy lokalne, mają wysoki stopień nowości i innowacyjności i mogą być powielane jako dobra praktyka.**

Władze lokalne i organizacje pozarządowe aktywnie podnoszą świadomość społeczną, zbierają informacje zwrotne i ustanawiają mechanizmy partycypacyjnego zarządzania w zakresie zrównoważonych polityk i działań związanych z Zielonym Ładem z zainteresowanymi stronami, przedsiębiorstwami i obywatelami. W szczególności komunikują się i aktywnie podnoszą świadomość na temat polityki zrównoważonego rozwoju i działań związanych z Zielonym Ładem

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

(np. prowadzenie kampanii w mediach społecznościowych, angażowanie konkretnych podmiotów).

Polska

W przeprowadzonym badaniu 52% pracowników samorządów lokalnych/organizacji pozarządowych po prostu postępuje zgodnie z krajowymi przepisami i zaleceniami, a 48% przestrzega przepisów i zaleceń regionalnych (prawodawstwo UE lub wewnętrzne przepisy regionalne). Spośród nich, 36% stosuje podejście proaktywne.

20% badanych jednostek przygotowuje plan/strategię na przyszłość. 16% ma już taką strategię, ale jej nie wdraża, gdyż nie ma zdolności administracyjnych. 12% jest w trakcie przygotowywania takiego planu/strategii. Interesujące są motywacje tych jednostek, które odpowiedziały „NIE" na pytanie o plan/strategię:

Nie, nie planujemy przygotowania planu/strategii z innego powodu:

- "Brak czasu. Realizujemy działania, projekty i pomysły, ale nie mamy czasu (pracujemy w innych miejscach) na opracowanie dodatkowej dokumentacji dla Fundacji";
- „Brak zaangażowania kierowników jednostek".

W 10 obszarach Europejskiego Zielonego Ładu **polskie samorządy lokalne/organizacje pozarządowe niespiesznie wdrażają skuteczne działania**. Wszystkie obszary uzyskały niskie oceny (żaden powyżej 4 = średni poziom realizacji działań). Oznacza to, że **samorządy lokalne w Polsce mają długą drogę do pełnego wdrożenia polityk, które mogą poprawić jakość życia obywateli.**

Wśród najlepszych praktyk cytowanych przez respondentów:

Nazwa dobrej praktyki	Liczba odpowiedzi
Montaż instalacji fotowoltaicznych	7
Działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego i bioróżnorodności	6
Dofinansowanie wymiany źródeł ciepła na źródła zasilane energią odnawialną (przede wszystkim pieców na paliwa stałe)	4
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	3
Montaż pomp ciepła	2
Zielona Energia - Biogazownia	1
Utworzenie Centrum Energii Odnawialnej	1
Budowa przydomowych oczyszczalnie ścieków	1
Dotacje do małej retencji	1
Niwelowanie skutków erozji wodnej	1
Niwelowanie skutków erozji wietrznej	1
Niwelowanie skutków suszy	1

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Ochrona powietrza, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom powietrza	1
Selektywna zbiórka odpadów komunalnych	1
Rozwój rolnictwa miejskiego poprzez program wspierania zakładania ogrodów społecznych	1
Akcja wskaż miejsce gdzie posadzić drzewo	1
Działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego i bioróżnorodności	1
Stworzenie sieci parkingów Park&Ride	1
Opracowanie strategii elektomobilności	1
Oświetlenie dróg i ulic	1
Zwiększenie floty samochodowej o samochody elektryczne	1
Utworzenia branżowego centrum kompetencji w obszarze efektywności gospodarowania energią i zasobami	1
Centrum Edukacji Ekologicznej	1
Edukacja: permakultura, pszczelarstwo, segregacja odpadów itp.	1
Działania edukacyjne, popularyzatorskie i uświadamiające + lobbing	1
Publikowanie artykułów zwiazanych z Europejskim Zielonym Ładem w czasopiśmie naukowym o zasiegu globalnym	1

Te najlepsze praktyki mają duży potencjał do wdrożenia/powielenia ich w innych organizacjach. Charakteryzują się też wysokim stopniem nowości i innowacyjności.

Samorządy lokalne w równym stopniu angażują interesariuszy/przedsiębiorstwa i obywateli, ale bez uzyskiwania informacji zwrotnych od tych grup docelowych i bez ich udziału.

<u>Irlandia</u>

Wyniki odpowiedzi dotyczące instytucjonalnego podejścia administracji lub organizacji pozarządowej do zrównoważonego rozwoju były następujące:

55% respondentów stosuje podejście proaktywne

15% nie ma określonej i określonej polityki zrównoważonego rozwoju

15% po prostu przestrzega krajowych przepisów i zaleceń

15% po prostu przestrzega przepisów i zaleceń regionalnych (prawodawstwo UE lub wewnętrzne przepisy regionalne)

Na pytanie: „Jeżeli administracja lokalna rozpoczęła transformację w kierunku bardziej zrównoważonej społeczności, na jakim etapie jest twój plan/strategia?" uzyskano następujące odpowiedzi:

20% ma już taki plan/strategię

45% jest obecnie w trakcie przygotowywania takiego planu/strategii

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

35% przygotuje plan/strategię w przyszłości

Władze lokalne wskazywały głównie na podjęcie pewnych działań (od 3 do 5), bardzo niewielu respondentów stwierdziło, że podjęto pełne działania w ramach EZŁ. Najsłabiej rozwinięte są działania w zakresie zrównoważonej i inteligentnej mobilności oraz aktywności „od pola do stołu" i jest to zgodne z ustaleniami w innych obszarach badania. **Zdecydowanie konieczne jest zwiększenie aktywności władz lokalnych we wszystkich działaniach związanych z EDG**, ponieważ ich zdolność do bycia liderami w tej dziedzinie wpływa na ich zdolność do wzmacniania pozycji obywateli w celu przejścia do neutralnej dla klimatu, zrównoważonej Europy.

Wśród przykładów najlepszych praktyk realizowanych przez administrację lokalną/organizacje pozarządowe respondenci wymienili wiele projektów, takich jak:

- Smart Mobility Hub w Dublinie,
- Ścieżki rowerowe i system współdzielenia rowerów,
- Zielona Edukacja w szkołach podstawowych i średnich – Green Schools Ireland,
- Inicjatywa „Nie zostawiaj śladów" – Taisce,
- Modernizacja budynków władz lokalnych,
- Lokalne plany bioróżnorodności i plany nasadzeń gatunków rodzimych
- Inicjatywy lokalnego rynku rolnego ,
- System ciepłowniczy Tallagh,t
- Lokalna Agenda 21/Program Finansowania Działań Wspólnoty
- Inicjatywy "Od pola do stołu",
- Program LEADER i inwestycje w społeczności lokalne i środowisko wiejskie,
- Rediscovery Center – centrum demonstracyjne gospodarki o obiegu zamkniętym,
- CARO – Regionalne Biura Działań na rzecz Klimatu: Wspieranie Irlandii niskoemisyjnej i odpornej na zmiany klimatu wśród władz lokalnych,
- Programy szkoleniowe w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym – szkolenie MODUS

Ogólnie rzecz biorąc, wiele z tych najlepszych praktyk może zostać przeniesionych i wdrożonych przez inne organizacje/samorządy w całej Europie.

Władze lokalne i organizacje pozarządowe nie podnoszą aktywnie świadomości, nie zbierają informacji zwrotnych i nie ustanawiają

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

mechanizmów partycypacyjnego zarządzania w zakresie zrównoważonych polityk i działań związanych z Zielonym Ładem z zainteresowanymi stronami, przedsiębiorstwami i obywatelami w Irlandii. Jest to główna słabość systemu i jest poparta **brakiem postępu w tym zakresie**, mimo, że władze lokalne zdają sobie sprawę z tego, że wiedza lub doświadczenie są obecnie najważniejsze w gospodarce o obiegu zamkniętym w całym społeczeństwie.

Instytucjonalne podejście do zrównoważonego rozwoju przedstawia poniższy wykres grupujący dane ze wszystkich krajów partnerskich:

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Rysunek 8: Instytucjonalne podejście do zrównoważonego rozwoju

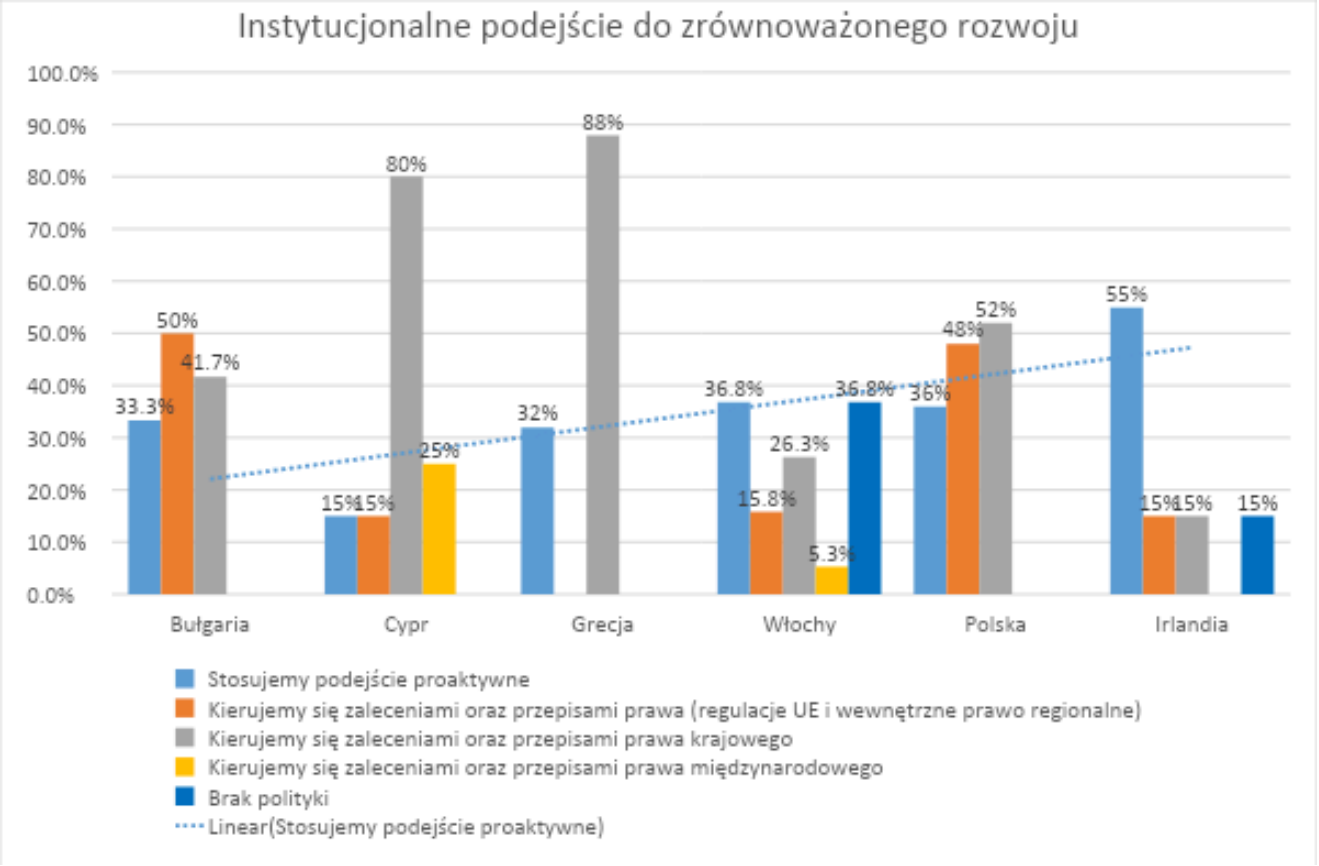

Najważniejszym trendem w kierunku zrównoważonego rozwoju jest to, że samorządy lokalne po prostu postępują zgodnie z krajowymi przepisami i zaleceniami. Stosowanie proaktywnego podejścia ma również znaczenie w administracji lokalnej.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Rysunek 9: Transformacja w kierunku bardziej zrównoważonej społeczności

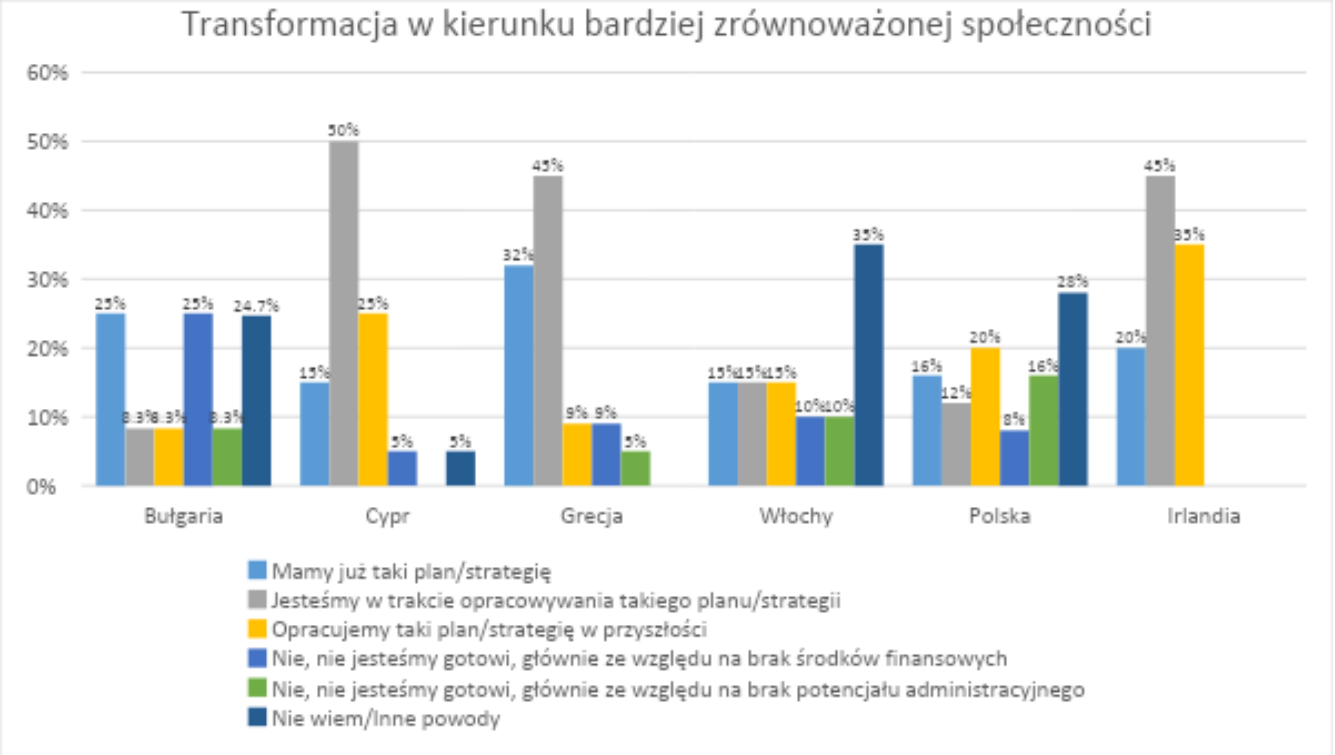

Samorządy lokalne są w trakcie przygotowywania planu/strategii na rzecz bardziej zrównoważonych społeczności we wszystkich krajach, co pokazuje trend liniowy.

4. Potrzeby szkoleniowe decydentów samorządowych

Bułgaria

Wsparcie potrzebne samorządom lokalnym w przejściu do bardziej zrównoważonej społeczności to:

91,7% Wsparcie finansowe
75% Budowanie kompetencji pracowników
66,7% Wsparcie administracyjne
41,7% Dodatkowe informacje

91,7% stwierdziło, że potrzebują specjalnego szkolenia, 8,3% odpowiedziało „Nie"

Wśród odpowiedzi „Tak", wskazano:
75% Umiejętności dotyczące obszarów Europejskiego Zielonego Ładu
58,3% Umiejętności komunikacyjne lub marketingowe w celu zaangażowania obywateli
50% Rozwój zawodowy
50% Umiejętności lobbingowe
41,7% Zarządzanie zmianą
33,3% Umiejętności społeczno-edukacyjne

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

33% Umiejętności przywódcze
16,7% Kreatywność

Według respondentów, **trzy największe przeszkody**, jakie napotyka administracja/organizacja pozarządowa w realizacji celów Zielonego Ładu to:

100% Brak potencjału finansowego
50% Uciążliwa biurokracja
33,3% Brak wsparcia i zaangażowania obywateli
33,3% Brak świadomości wśród decydentów
33,3% Brak potencjału technicznego
30% Brak wsparcia i zaangażowania biznesu
25% Brak dialogu z władzami wyższego szczebla
16,7% Brak wiarygodnych/szczegółowych danych

Cypr

Respondenci wskazali rodzaje wsparcia, jakiego potrzebuje samorząd lokalny/organizacja pozarządowa na drodze do stworzenia bardziej zrównoważonej społeczności:

75% Wsparcie finansowe
50% Wsparcie administracyjne
30% Budowanie kompetencji pracowników
15% Dodatkowe informacje

90% stwierdziło, że potrzebuje specjalnego szkolenia, 10% odpowiedziało „Nie”

Wśród odpowiedzi „Tak”, wskazano:

90% Umiejętności dotyczące obszarów Europejskiego Zielonego Ładu
65% Umiejętności z zakresu przywództwa
55% Kreatywności
50% Umiejętności lobbingowe
35% Umiejętności komunikacyjne lub marketingowe w celu zaangażowania obywateli
30% Umiejętności społeczno-edukacyjne
30% Zarządzanie zmianą
20% Rozwój zawodowy

Według respondentów, **trzy największe przeszkody**, jakie napotyka administracja/organizacja pozarządowa w realizacji celów Zielonego Ładu to:

60% Uciążliwa biurokracja
55% Brak potencjału finansowego
45% Brak dialogu z władzami wyższego szczebla
35% Brak wsparcia obywateli i ich zaangażowania

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

35% Brak świadomości wśród decydentów
30% Brak wsparcia i zaangażowania biznesu
10% Brak potencjału technicznego
5% Brak wiarygodnych/ szczegółowych danych

Grecja

Według respondentów wsparcie, jakiego potrzebuje samorząd lokalny/organizacja pozarządowa na drodze do stworzenia bardziej zrównoważonej społeczności, to:

95% Wsparcie finansowe
75% Budowanie kompetencji pracowników
55% Dodatkowe informacje
55% Wsparcie administracyjne

96% stwierdziło, że potrzebują specjalnego szkolenia, 4% odpowiedziało „Nie"

Wśród odpowiedzi „Tak", wskazano:

Umiejętności dotyczące obszarów Europejskiego Zielonego Ładu
Umiejętności komunikacyjne lub marketingowe w celu zaangażowania obywateli
Zarządzanie zmianą
Rozwój zawodowy

Według respondentów, **trzy największe przeszkody**, jakie napotyka administracja/organizacja pozarządowa w realizacji celów Zielonego Ładu to:

18% Brak potencjału finansowego
17% Uciążliwa biurokracja
13% Brak wsparcia i zaangażowania obywateli
11% Brak wsparcia i zaangażowania biznesu
9% Brak dialogu z władzami wyższego szczebla
8% Brak świadomości wśród decydentów
8% Brak wiarygodnych szczegółowych danych

Włochy

Respondenci wskazali rodzaje wsparcia, jakiego potrzebuje samorząd lokalny/organizacja pozarządowa na drodze do stworzenia bardziej zrównoważonej społeczności:

75% Budowanie kompetencji pracowników
60% Wsparcie finansowe
40% Dodatkowe informacje
35% Wsparcie administracyjne

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

95% stwierdziło, że potrzebują specjalnego szkolenia, 5% odpowiedziało „Nie”

Wśród odpowiedzi „Tak”, wskazano:

55% Umiejętności komunikacyjne lub marketingowe w celu zaangażowania obywateli
55% Zarządzanie zmianą
50% Umiejętności dotyczące obszarów Europejskiego Zielonego Ładu
35% Kreatywność
35% Umiejętności lobbingowe
35% Rozwój zawodowy
30% Umiejętności społeczno-edukacyjne
15% Umiejętności z zakresu przywództwa

Według respondentów, **trzy największe przeszkody**, jakie napotyka administracja/organizacja pozarządowa w realizacji celów Zielonego Ładu to:

75% Uciążliwa biurokracja
45% Wewnętrzne/lokalne konflikty polityczne/konflikty interesów
45% Brak potencjału technicznego
40% Brak dialogu z władzami wyższego szczebla
30% Brak świadomości wśród decydentów
25% Brak wsparcia i zaangażowania biznesu
15% Brak wsparcia obywateli i ich zaangażowania
10% Brak wiarygodnych/ szczegółowych danych
5% Potencjalny wpływ pandemii COVID-19

Polska

W Polsce samorządy lokalne głównie potrzebują:

43% Wsparcie finansowe
25% Budowanie kompetencji pracowników
21% Wsparcie administracyjne

92% uważa, że potrzebują specjalnego szkolenia, aby wesprzeć wdrażanie skutecznych polityk na szczeblu lokalnym.

W szczególności wskazano:

72% Umiejętności dotyczące obszarów Europejskiego Zielonego Ładu
56% Umiejętności społeczno-edukacyjne
48% Komunikacja lub umiejętności marketingowe w celu zaangażowania obywateli
40% Rozwój zawodowy
36% Kreatywność

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Trzy największe przeszkody w realizacji celów Zielonego Ładu to:

52% Brak potencjału finansowego
36% Potencjalny wpływ pandemii COVID-19
32% Wewnętrzne/lokalne konflikty polityczne/konflikty interesów
28% Uciążliwa biurokracja
28% Brak świadomości wśród decydentów

Inne przeszkody:

- „Brak zdolności do rekrutacji niezależnego profesjonalnego personelu, zwłaszcza w dziedzinie ekoenergetyki i transformacji energetycznej";
- „Brak wsparcia władz i samorządu, niewywiązywanie się z obowiązków przez powołane do tego instytucje!"

Irlandia

Respondenci badania byli zgodni w 100%, że potrzebują specjalistycznych szkoleń, uszeregowując tematy w następującej kolejności zgodnie z odsetkiem wskazań ujętym w procentach:

75%: Umiejętności dotyczące obszarów Europejskiego Zielonego Ładu
50%: Umiejętności z zakresu przywództwa
45%: Komunikacja lub umiejętności marketingowe w celu zaangażowania obywateli
45%: Zarządzanie zmianą
30%: Rozwój zawodowy
25%: Kreatywność
20% Umiejętności społeczno-edukacyjne
5%: Umiejętności lobbingowe

Zdaniem respondentów wsparcie administracji lokalnej/organizacji pozarządowej potrzebne do przejścia do bardziej zrównoważonej społeczności powinno obejmować:
90%: Budowanie kompetencji pracowników
75%: Wsparcie finansowe
50%: Wsparcie administracyjne
10%: Dodatkowe informacje

Według respondentów trzy największe przeszkody stojące przed administracją/organizacją pozarządową w realizacji celów Zielonego Ładu to:

60%: Brak potencjału finansowego
55%:Uciążliwa biurokracja
40%: Brak świadomości wśród decydentów
30%: Brak wsparcia obywateli i ich zaangażowania
25%: Wewnętrzne/lokalne konflikty polityczne/konflikty interesów

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

25%: Brak dialogu z władzami wyższego szczebla
25%: Brak potencjału technicznego
20%: Potencjalny wpływ pandemii COVID-19
10%: Brak wsparcia i zaangażowania biznesu
5%: Brak wiarygodnych/szczegółowych danych

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Analiza oczekiwanego wsparcia oczekiwanego przez decydentów na poziomie lokalnym została zaprezentowana na rysunku 10.

Rysunek 10: Rodzaj wsparcia potrzebny instytucjom/organizacjom do przejścia w kierunku bardziej zrównoważonej społeczności

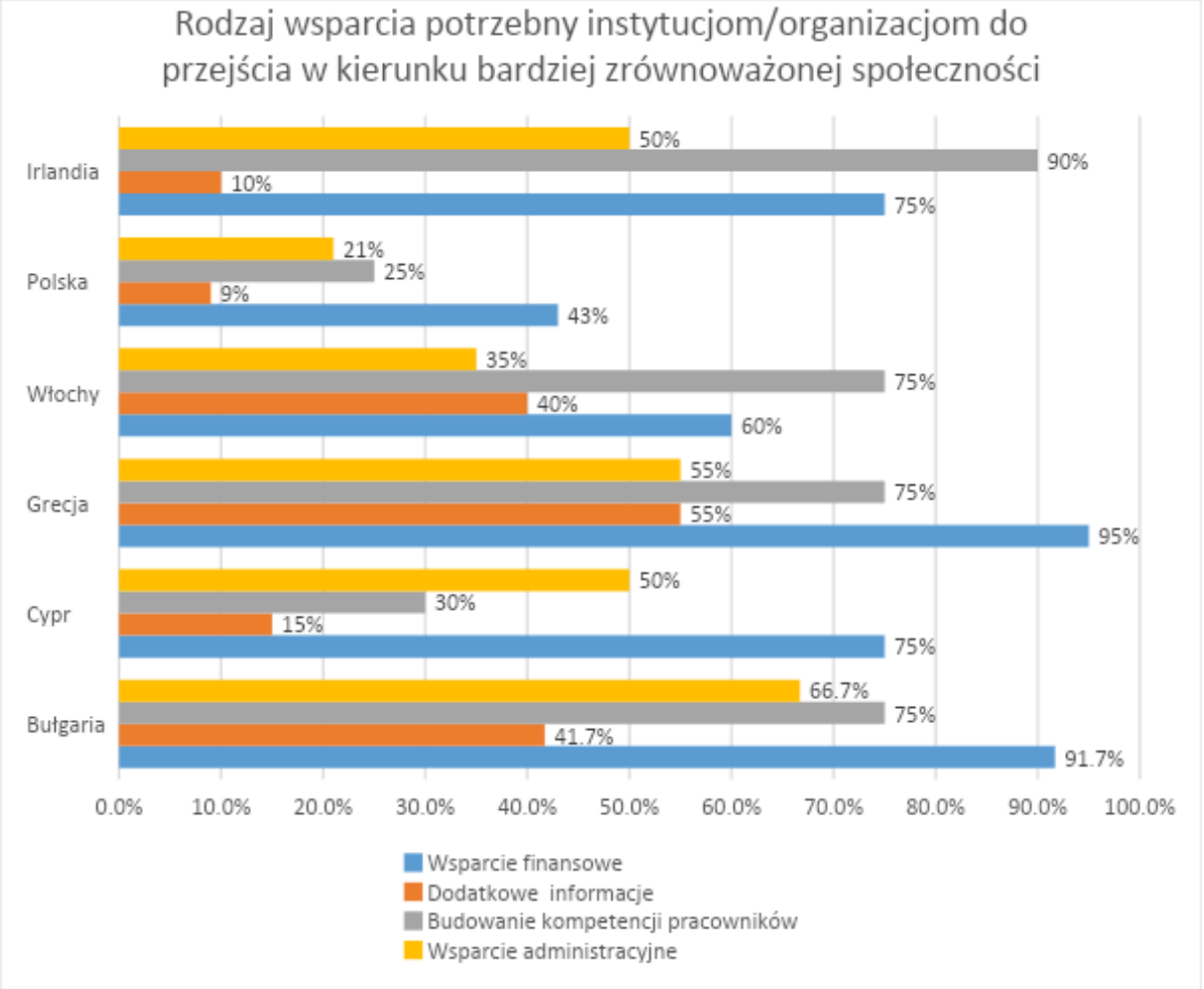

Budowanie potencjału i wsparcie finansowe to główne elementy, których brakuje na szczeblu lokalnym do wdrażania zielonych polityk. Szerzej rozumiane wsparcie administracyjne ma także znaczenie we wdrażaniu lokalnej polityki ekologicznej.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Rysunek 11: Tematy szkoleń wspierających wdrażanie efektywnej polityki na poziomie lokalnym przez instytucje/organizacje

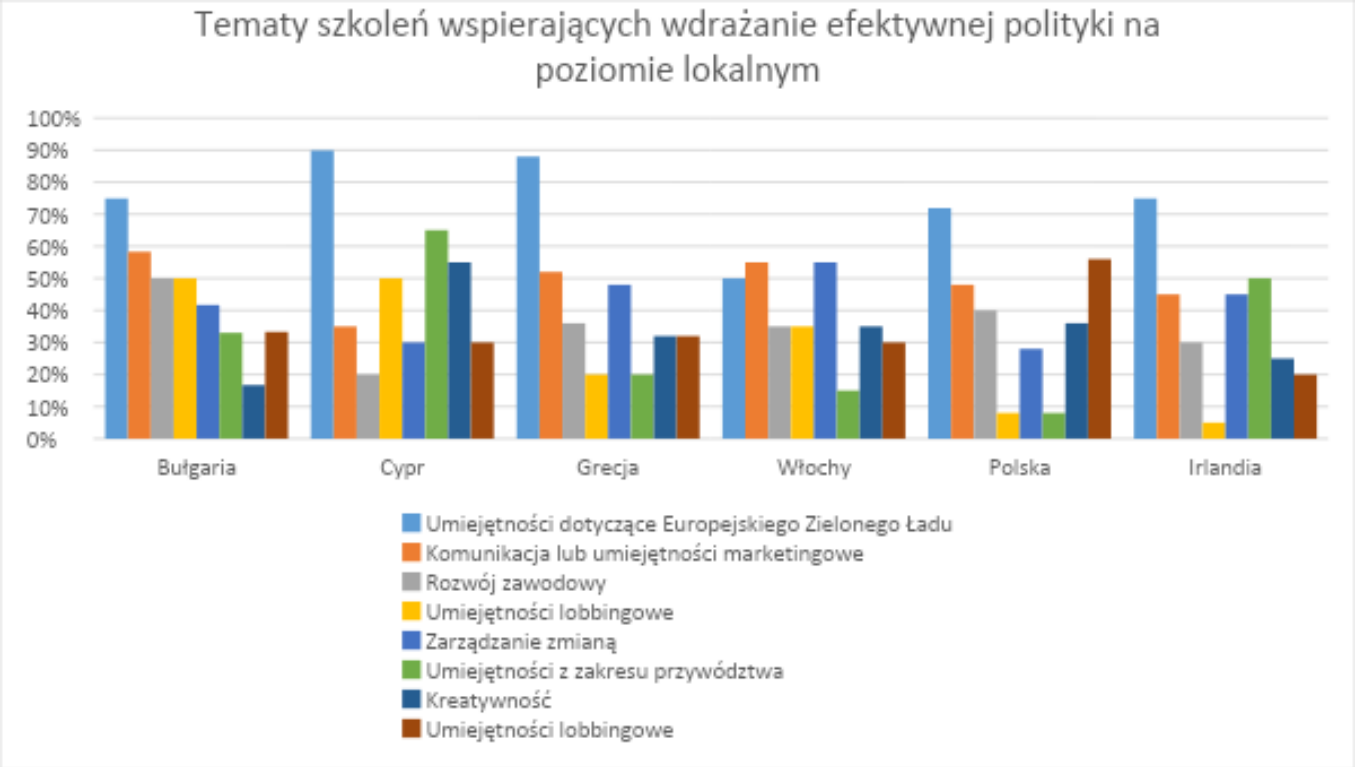

Reasumując, we wszystkich krajach partnerskich realizowanego badania, głównym tematem szkolenia są zielone umiejętności sektorowe, a następnie umiejętności komunikacyjne i marketingowe.

Rysunek 12: Główne przeszkody dla instytucji/organizacji w osiąganiu celów Zielonego Ładu

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

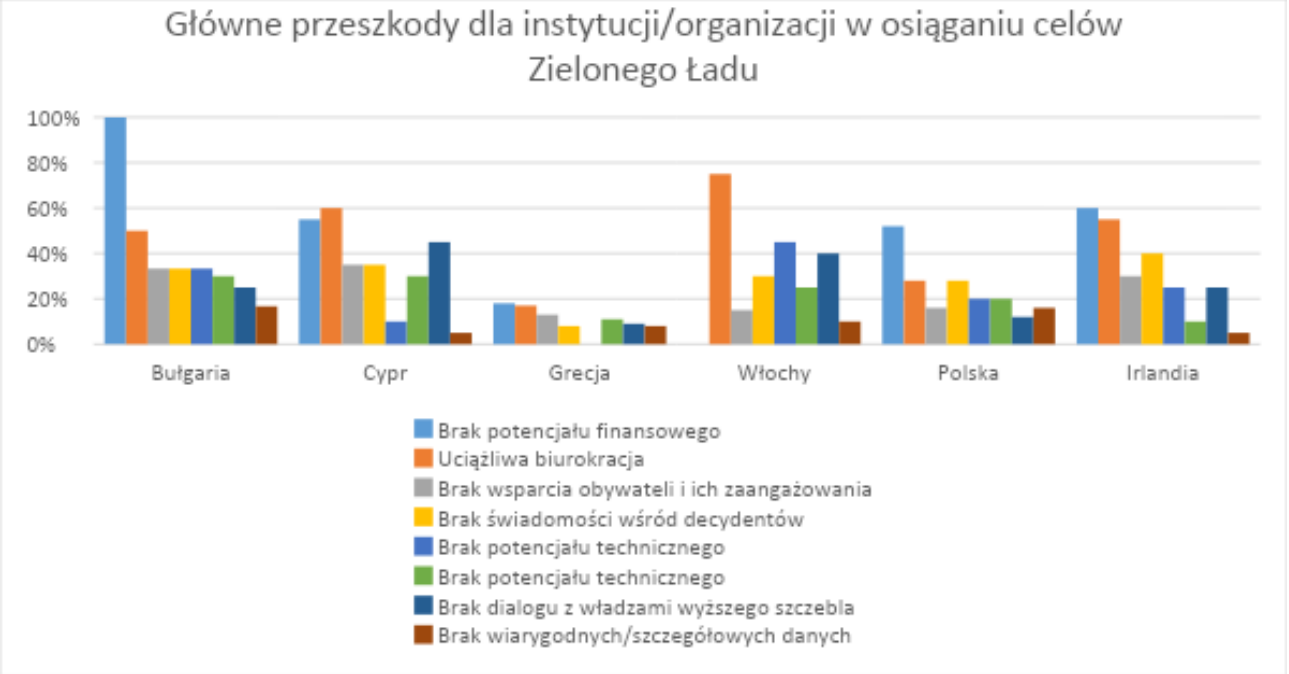

Główną przeszkodą dla lokalnych administracji we wdrażaniu zielonych polityk są: brak możliwości finansowych w prawie wszystkich krajach partnerskich, a następnie uciążliwa biurokracja.

Metodyka oceny waloryzacji/tworzenia lokalnych polityk Europejskiego Zielonego Ładu

Raport z przeprowadzonych badań ankietowych jest adresowany do pracowników i przedstawicieli władz lokalnych zajmujących się celami środowiskowymi i klimatycznymi na poziomie lokalnym. Celem jest stworzenie podstaw do opracowania wspólnego dokumentu, który może być wykorzystany przez władze lokalne w celu wzmocnienia ich roli w procesie realizacji zadań w obszarze zmian klimatycznych. Metodyka niniejsza jest skierowana do urzędników władz lokalnych w ich codziennej pracy w celu wspierania i doradzania wybranym członkom lokalnych ugrupowań politycznych, burmistrzom i menedżerom wyższego szczebla. Metodyka oceny jest wynikiem wspólnych prac opartych o wywiady z 5 pracownikami władz lokalnych w każdym kraju partnerskim uczestniczącym w projekcie oraz przedstawionych najlepszych praktykach na każdym poziomie samorządu. W rezultacie zawarta metodyka w niniejszym raporcie promuje przydatne źródła danych, wytyczne, szablony i dowody działań, a także dobre praktyki władz lokalnych i innych kluczowych interesariuszy. W dokumencie niniejszym chodziło o przyjęcie ustandaryzowanych ram (metodyki i narzędzi) do oceny i analizy zebranych wyników wywiadów w systemowej macierzy ponadnarodowej opartej o wyniki badań z Bułgarii, Cypru, Grecji, Irlandii, Polski i Włoch. Na kolejnych

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

stronach przedstawiono pierwotną analizę jakościową wyników badań opracowanych przez PRISM.

W tej części IO1.A1 przedstawiono narzędzia, szablony, indeksy do oceny działań i nabytych kompetencji mających na celu opracowanie lokalnych działań na rzecz odporności na zmiany klimatu.

Narzędzia i indeksy

Analizując dane z ankiet ze wszystkich krajów, możemy dojść do wniosku, że rozważając transfer i adaptację dobrej praktyki z kraju do kraju, z jednego miasta lub gminy do innego, fundamentalne jest uwzględnienie następujących wskaźników:

- Wielkość miasta (gminy), do którego należy odnieść najlepsze praktyki,
- Umiejętności i kompetencje zawodowe lokalnej administracji i ich kadr,
- Zasoby finansowe dostępne na poziomie lokalnym,
- Długość realizacji pojedynczej praktyki.

Z doświadczenia praktycznego wynika, że głównymi przeszkodami w powielaniu najlepszych praktyk są:

- zapewnienie szkolenie kluczowych interesariuszy,
- zróżnicowane potrzeby poszczególnych szczebli administracji samorządowej i ich oddziaływanie oraz wpływ polityczny,
- Jednym z głównych ograniczeń jest kwestia finansowania, ponieważ tego typu inwestycje wymagają rozsądnego finansowania, aby mogły działać,
- Czasami problemem są dostępne przestrzenie do realizacji rzeczywistych działań,
- Ograniczeniem może być wysoki koszt początkowej inwestycji, zwłaszcza ze strony małych gmin,
- Ograniczony czas na przygotowanie opracowania technicznego i złożenie najlepszego praktycznego wniosku o dofinansowanie,
- Trudności we wdrażaniu ram regulacyjnych, dotyczących przepisów dotyczących robót publicznych, przepisów urbanistycznych, przepisów budowlanych w celu zapewnienia wystarczalności energetycznej budynków,
- Konieczność dalszego szkolenia kadry kierowniczej różnych specjalności w zakresie realizacji i monitorowania projektu,
- Zarządzanie danymi jest problemem w wielu najlepszych praktykach
- Wymagane jest długoterminowe planowanie, a ważne decyzje muszą być podejmowane na poziomie krajowym,
- Pomiar wpływu jest problemem,
- Strategie motywacji i zaangażowania w celu motywowania obywateli, przedsiębiorców i ludzi biznesu,
- Brak zielonych zamówień publicznych,
- Ograniczenia techniczne,
- Wysokie koszty personelu zarządzającego usługami i projektami,

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

- Niska dostępność danych,
- Wysokie koszty opracowania strategii,
- Konieczne jest kompleksowe podejście do zrównoważonego rozwoju,
- Konieczna jest współpraca organów nadzorujących zielone projekty,
- Opór obywateli przed zmianą nawyków.

Z analizy wyników przeprowadzonych badań ankietowych oraz wywiadów z przedstawicielami lokalnej administracji/pracownikami organizacji pozarządowych wynika, że dla prawidłowej realizacji działań na rzecz stosowania strategii Europejskiego Zielonego Ładu konieczne jest **podejście holistyczne.** Będzie polegać ono na uwzględnieniu wyników już przetestowanych i wypróbowanych działań w innych miastach, gminach czy krajów uwzględniając jego kontekst. Najlepszej praktyki w Grecji nie można automatycznie powielić we Włoszech, jeśli kontekst, interesariusze, politycy, administracja lokalna, techniczne wsparcie, organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska, wszystkie części zaangażowane w projekt nie są spójne. Ogromna liczba zmiennych wpływa na dobre wyniki praktyki, która w jednym kraju może być zwycięska, ale w innym zakończyć się wielką porażką. Konieczne jest podejście holistyczne, a zmiennych czy inaczej mówiąc wskaźników, które należy wziąć pod uwagę, jest wiele.

- Wielkość miasta (gminy), do którego należy przenieść najlepsze praktyki,
- Umiejętności i kompetencje zawodowe lokalnej administracji,
- Zasoby finansowe dostępne na poziomie lokalnym,
- Długość realizacji pojedynczej praktyki,
- Wola polityczna i związki administracji lokalnej z ugrupowaniami politycznymi,
- Stopień świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- Koncentracja „zielonych podmiotów gospodarczych", którzy pracują i produkują na obszarze gminy.

Wszystkie te zmienne/wskaźniki przyczyniają się do oceny możliwości przenoszenia i potencjalnego sukcesu działania najlepszych praktyk, które lokalni politycy chcieliby wdrożyć w swoich społecznościach, aby poprawić jakość życia z punktu widzenia ochrony środowiska.

Na podstawie tych danych stworzono macierz do oceny możliwości zastosowania i przenoszenia najlepszych praktyk z jednego kraju do drugiego:

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

MATRYCA OCENY MOŻLIWOŚCI PRZENOSZENIA NAJLEPSZYCH PRAKTYK

	Stopień zmiennych na poziomie lokalnym		
Zmienna/wskaźnik			
Wielkość miasta (gminy)	**Małe (do 25 tys. mieszkańców)**	**Średnie (od 25 tys. do 100 tys. mieszkańców)**	**Duże (> 100 mieszkańców)**
Umiejętności zawodowe i kompetencje lokalnej administracji	**Niskie**	**Średnie**	**Wysokie**
Zasoby finansowe	**Małe**	**Średnie**	**Duże**
Czas realizacji	**Krótkoterminowe**	**Średnioterminowe**	**Długoterminowe**
Wola i stałość polityczna	**Liberalna**	**Konserwatywna**	**Zielona**
Świadomość ekologiczna mieszkańców	**Niska**	**Średnia**	**Wysoka**
Koncentracja podmiotów zielonej energii w gminie	**Niski**	**Średni**	**Wysoki**
Poziom urbanizacji lub industralizacji	**Niski**	**Średni**	**Wysoki**

Ta macierz może wspierać lokalną administrację w porównywaniu najlepszych praktyk i ocenie, czy najlepsze praktyki stosowane w jednym kraju można powielić we własnym kraju na poziomie lokalnym. To oczywiste, że ważne jest porównanie wielkości miasta (gminy), w którym wdrożono najlepsze praktyki, z wielkością lokalnej administracji, w której decydenci chcą „importować" i powielać najlepsze praktyki. Ogólnie rzecz biorąc, z wywiadów z lokalną administracją przeprowadzonych we

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

wszystkich krajach partnerskich, replikowanie najlepszych praktyk w małym mieście z dużego jest skomplikowane i łatwiej jest zastosować i spróbować powielić rozwiązania stosowane w miastach o tej samej wielkości. Jednocześnie czasami konieczne jest wdrożenie długoterminowe, aby ocenić skuteczność najlepszych praktyk w odniesieniu do obywateli i ich jakości życia. Ugrupowania polityczne i koncentracja zielonych przedsiębiorstw są również bardzo ważne dla oceny możliwości przenoszenia zielonych praktyk z jednego miasta do drugiego.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.